

Párhuzamos életképek (X.)

Senki sem magától lett olyan, amilyen. Mind ezernyi más emberből vagyunk. Bárki, aki valaha is szívességet tett nekünk, vagy bátorítón szólt hozzánk, része lett a mi karakterünknek, gondolatainknak és sikereinknek is – fejtette ki egy helyütt George Matthew Adams. Mindez benne van abban a tiszteletben és szeretetben, amellyel Vajda Gábor irodalomtörténészt, főszerkesztőt őrzöm emlékeimben. Még az ő szerkesztésében (2007. augusztus 20-án) látott napvilágot a Párhuzamos életképek kilencedik része. Ennek folytatása következik most.

*

A tartományi tankönyvkiadó magyar képviselője nyilatkozott az újvidéki televíziónak. A fiatalok körében végzett felmérés kapcsán sajnálkozását fejezte ki, hogy a magyar diákok csupán saját nemzetársaikkal barátkoznak szívesen, és ha tehetik, közülük választanak barátot is.

– Sajnos bezárkóznak fiataljaink, és ez annak a sajnálatos gyakorlatnak tudható be, hogy nem, vagy gyöngén beszélnek a szerb nyelvet – fejtegette a tanulóifjúságunk szellemiségét alakító tankönyvkiadóban dolgozó magyar szerkesztő. Aztán az MNT is teljes mellszélességgel vetette be magát a szerb nyelv tanításának megszervezésébe a magyar gyermekek között.

Miként látják ezt a Felvidéken? Kell-e nekik a szlovák nyelv („tökéletes”) ismerete?

Ján Mikolaj szlovák oktatásügyi miniszter az államnyelv minél jobb elsajátítását szorgalmazza. Mert mint mondja, minél több nyelvet beszél az ember, annál szélesebb számára az érvényesülés lehetősége. De miért éppen a szlovák legyen az? – kérdi az újságíró. Az a magyar gyermek, aki jól tud szlovákul, könnyebben beilleszkedik a szlovák környezetbe, több szlovák ismerőse lesz, nagyobb eséllyel köt vegyes házasságot, és nagyobb az esélye annak is, hogy

unokáival már nem is fog magyarul beszélni. És mi történik, ha egy nebuló az iskolai tanulmányai során még konyhanyelvi szinten sem tanul meg szlovákul? Semmi! Esetleg bezárul előtte egy ötmillió piac, de nyitott határok révén egy több mint tizenkétfélmillióval kárpótolhatja magát, ha esetleg egy világnyelvet is tud, a lehetőségei még szélesebbek.

*

– Magukat mentik, bennünket sújtanak a Délvidékről, a szülőföldről elvándorlók, mert távozásukkal falvak, iskolák néptelenednek el, illetve helyükbe idegenek, szerbek települnek – halljuk egyre több oldalról. Ám végig gondoltuk-e a vádakat, amelyekkel az elvándorlókat illetjük? Oroszlámoson panaszolták, hogy egyre többen választják a remeteséget. Egyre több az agglegény és vénlány Regőcén is. Nem találnak egymásra a magyar fiatalok, idegen, más kultúrához tartozóhoz pedig nem szívesen kötik életüket. A lányok még csak beleesnek az ámítás (vagy csábítás) csapdájába, ám ezek utódjai sem a nemzetünket erősítik már.

– Dél-Bánátban a magyar agglegények összefogtak és vásároltak maguknak bolgár lányokat, újságolja örömmel a hírt – mint lehetséges megoldást – egyik barátom.

– Gyermekeik milyen nyelven beszélnek?

– Hát, igaz, nem magyarul! – válaszolta.

*

Széthullóban a délvidéki magyar közösség? Az, hogy még egyazon nyelvet beszéljük a falvakban vagy városokban, már nem jelent megtartó erőt. Nincs közösségi élmény, amire együtt emlékeznénk, amire oly jó az együtt emlékezés. Gyermekeink nem találnak egymásra, idegenek felé kacsintgatnak, és első intésükre nyakukba ugranak. Úgy érzik, emberszámba veszik őket, és boldogan felejtik el, tagadják meg szüleik,

nagyszüleik nyelvét. Aki pedig nem tud, vagy éppenséggel nem akar idegen nyelvű élettársat találni, az inkább egyedül éli le életét, mert nincsenek ismerkedésre alkalmas társasági helyek, ahol alkalma nyílna szellemi könnyedséggel otthonosan megmártózni a saját nemzeti kultúrájába. Egyre több a vénlány és agglegény. Már-már utcák válnak nevezetessé róluk. Társtalanná válnak íróink, költőink. Ahelyett, hogy közösségünk élő lelkiismereteként tükröt tartanának elénk, magukat nézik a megvakult tükörben. Kiutat keresnek, kiutat a nemzeti közösségből.

*

Zoran Đinđić és Orbán Viktor együtt nyitotta meg Szabadkán a Magyar Főkonzulátust. Hatalmas tömeg állt végig az utca mindkét oldalán. Fiammal az újságíróknak fenntartott részen találtunk magunknak helyet. Egyszer csak szünni nem akaró hangos kiabálással éltették Zorant. Amikor Orbán Viktor ért a konzulátus elé, fiam Viktor nevét kezdte skandálni. Újságíróársaim meglepődve tekintettek rá, miközben egy rendőr a kordonon kívül elénk állt.

*

A toleranciáról tartott előadást dr. Oliver Dulić. Kiemelte: olyan közegből érkezett, ahol hagyományosan jók a nemzetek közötti viszonyok. Mint mondta, Szabadkán, a Vajdaságban sohasem történt semmilyen nemzetek közötti összetűzés, még a nagy viláégések idején sem. Csoda, hogy szavai nyomán nem nyílt meg alatta a föld. Dulić gondolatmenetével nem mindenki értett egyet, kérdések, ellenvetések hangzottak el, hiszen éppen Vajdaságból tűnt el a második világháború után szinte teljesen a német kisebbség, de a magyarokat sem kímélték a „felszabadító” partizánok. „Ha mindig a múltba tekingetnénk vissza, akkor sohasem alakulna ki olyan élhető közeg, ahol a különböző nemzetek békésen tudnának egymás mellett élni” – válaszolta a Szerb Képviselőház elnöke.

*

Kínai hallgatók fogadását készíti elő az oktatási tárca a magyar főiskolákon és egyetemeken, adta hírül a média 2007-ben.

A tárca szakállamtitkára egy hatvan kérdésből álló körlevelet küldött ki az intézményeknek,

amelyben azt a témát járja körül, hogy fogadnának-e Kínából érkezett diákokat. Néhány hónap után meg is érkezett 21 kínai fiatal a pécsi egyetemre. Április végén viszont már arról számoltak be a lapok, hogy két hónapi tanulás után, a tanulói vízum rendezését követően nyoma veszett a huszonegy kínai egyetemistának.

*

Budapesten kétéves tanfolyamot kell elvégezni a gyógypedagógusokat kiegészítő, tehát gyógypedagógus mellett dolgozó segédnevelőknek. Néhány éve erre a tanfolyamra vidékünkéről is többen beiratkoztak. Kettejüknek már diplomáját is honosították. Egyiküket – aki az akkori pártelnök támogatását élvezte –, egyetemi végzettségűnek, a másikat – neki már nem ugyanaz a bírósági tolmács fordította oklevelét – főiskolai végzettségnek ismerték el. Újabban még néhányan végezték el ezt a tanfolyamot, amely az anyaországban sem bír főiskolai szinttel, hiszen ott is három és hat év között mozog a főiskola időtartama. Milyen lesz a szerb diplomájuk? Még nem tudni.

*

Miközben a karácsonyra készülünk Popper Péter a szabadkai Könyvtárban Jézus esetlegességéről beszélt. Az újságírók lázasan tudósítottak Popper zsenialitásáról, ám egyikőjük sem tette fel a kérdést, hogy az adventi időszakban mit keres itt, ki és milyen szándékkal hozta ide Poppert?

*

Méltatlankodnak és szidják az MDF-et egyre mélyebb válságba taszító Dávid Ibolya elnök asszonyt, hogy miként van képe előadást tartani Szabadkán. Valóban nagy melléfogás volt egy zavaros elmét idehívni. Ám nem Dávid Ibolya tehet róla, hogy eljött, hanem az őt meghívó vendéglátó. Őket, az ő értékrendjüket minősíti, hogy amikor már teljesen lejáratja magát egy politikus, akkor szerepeltetik a délvidéki magyarok előtt. Lehet így erősíteni a magyar öntudatot?

*

A „magyar név megint szép lesz” – írta Petőfi. Ezzel szemben egyre több Vivien, Jeniffer, Valentin, Denisz, Borisz, Szabina, Kevin, Szebasztján, Gábiel szaladgál a falvak, városok játszóterein.

*

Hátat fordítottál a népnek, és a püspök oldalára álltál – kiabál felém az utca túloldaláról egyik ügyvéd ismerősöm. Arra a gyalázatos tiltakozó megmozdulásra utalt, amikor a péterréveiek autóbuszokkal a szabadkai püspökség elé jöttek, amiért a püspök más papot helyezett a péterréveiek plébániára. Írásomban elmarasztaltam őket átgondolatlan tettük miatt, hiszen azért az egyházon mégsem a demokráciát kell számon kérni. Elmúltak, és jó hogy elmúltak, azok az idők, amikor a kívülállók, a párt szólt bele az egyház vezetésébe. A rákövetkező napokban tovább bonyolódott a zavarodottság. A magukat mindenki fölé helyező pecellóiak egy csoportja annyira elragadtatta magát, hogy emberrablók módjára belakoltatta a plébánia kapuját, és nem engedte ki a fiatal plébánost. A bukott angyalok módjára való viselkedést csak az egyházat szétrobbantani kívánó pártemberek, maguk is bukott angyalok támogatják.

*

Péterrévén egy apa és fia baltával megölték vejüket.

– Azért tettük, mert ő volt a sátán – védekeztek a bírósági tárgyaláson.

*

Nemzeti elkötelezett író, politikus, Duray Miklós Szabadkán a könyvtárban találkozott volna azokkal a szabadkaiakkal, akik tisztelik, vallják és hirdetik az összmagyar értékeket. Az olvasóteremben ezzel szemben alig 34 ember jelent meg. Két ifjú, egy középkorú, a többi pedig idős érdeklődő volt. Politikusaink és értelmiségünk közül senki sem volt kíváncsi a felvidéki magyar író-politikusra, közéleti értelmiségire. Senki sem kíváncsi egy tapasztalt, nemzeti elkötelezettségű felvidéki politikusra Szabadkán? A közéletünket nem érdekli a múlttal radikálisan szakító Szent István-i örökség? Csak a „szűzhártyája elvesztésének helyszíneit felkereső”, a „lehugyozott WC-kagylóktól és a kommunistáktól” csupán szavakban irtózó, ellenben maga is érdekpártvonalat lovagló szabadkai íróncsa csacsogása? Pedig – mint azt Duray Miklós szabadkai előadásán mondta – Szent István átlátta, hogy a kalandozások korához szokott vezetők, ügynökök nem képesek új, fejlődő államformát létrehozni, és azt tartá-

lommal megtölteni. Vezérlőelve volt, hogy ne félj csak higgy és cselekedj, ezt hagyta ránk, ez kell, hogy vezessen bennünket ma is, amikor a XX. század világfelosztása bitorolja a szellemiséget. Félelem nélkül higgy és cselekedj!

*

Higgy és cselekedj! Bárcsak alaprogramja lenne ez legalább egyik magyar pártunknak itt a Délvidéken. Egyik-másik ugyan beszél a perszonális és területi autonómiáról, ám sem hit, sem cselekvés nem hatja át szavukat, a többiek viszont még eddig sem jutnak el. Semmittevésüket a kislépések politikájaként tüntetik fel. A nemzeti összetartozás legfeljebb egy órányi ünnepséget, pontosabban szabad idejükről való lemondást jelent számukra, hiszen most, amikor a nándorfehérvári diadal évfordulóját lehetett volna őszinte lelkesedéssel ünnepelni, némán engedték a feledés homályába csúszni. Civil szervezetek sem jeleskedtek. A déli harangszó nem indította emlékezésre sem a Pax Románát, sem a KÉK-et. Nem tudom, a Mária Rádió megemlégtette-e a nap jelentőségét. Az anyaországban a megemlékezések sora zajlott, itt viszont, ahol a csata zajlott, némán elmegyünk mellette. Jelent számunkra valamit is Hunyadi János vagy Kapisztrán Szent János? Persze ez is egyfajta politika, a nemzeti leépítés politikája. A balliberálisok menetelése.

*

Összehívta a magyar civil szervezeteket az MNT, hogy tiltakozó levelet fogalmazzanak meg a zágrábi Ferences Rendtartomány tartományfőnökségének, mert a szabadkai rendházból Eszékre helyezték a magyar házfőnököt, helyébe pedig egy horvát szerzetest hoztak, aki törli a magyar nyelvet. Bár újságíróként vettem részt a megbeszélésen, mégis furcsa, kimondottan kellemetlen érzéssel hallgattam a civil szervezetek vezetőinek pattogó felszólalásait. Közülük sokan tegnap még a kommunista párt irányelveit vallották, most pedig önérzetesen törnek be egy rend belső életébe, amelybe még a püspök sem avatkozhat be. A találkozó ötlete egy ifjú titánhoz köthető, aki úgy fogalmazott, hogy ebbe a dologba „bele kell keverni” a magyar ferences rend tartományfőnökét is. Senki sem utasította rendre a Keresztény Ifjúság elnökét, aki ma már egészen más területen és vallásban keresi önmagát.

*

Kereszténynek lenni aktuális ellenállást jelent a hülyeségekkel szemben, amely a szúnyoginvázióhoz hasonlóan kiszívja belőlünk az éltető hitet. Ha nem vigyázunk, egyszerre csak hitetlenként állunk a nagyvilág főterén, és azt sem tudjuk, mikor, hol veszítettük el hitünket.

*

Gyurcsány Ferenc miniszterelnökként egy vállalkozói összejövetelen azt mondta, hogy aki nem tetszik a reform, az elmehet. Pontosabban: „El lehet menni Magyarországról! Itt lehet bennünket hagyni, kérem szépen! Tessék! Lehet menni!” Hát ez nagyot szólt! Nemzetünk miniszterelnöke elküldi Magyarországról azokat, akik ellenvéleményen vannak, vagy csak egyszerűen rosszul érzik magukat a kilátástalan és jövőtlen országban.

Néhány évvel korábban, amikor már Szerbiában a felszín alatt fortyogott az esztelenség, kitörni készülődött az elvakult kegyetlenkedés, egyik szerb munkatársam, aki Zvornikból akkoriban jött Szabadkára, ugyancsak azt mondta, menj az országból, ha nem tetszik itt.

*

Bajnai Gordon méltó utódja elődjének. Az ATV-ben nyilatkozva egyetlen arcvonása sem rezdült, amikor kiejtette a száján, hogy aki nem képes a nagy lakását fenntartani, az menjen kisebbbe. Az ingatlant el lehet adni, lehet kisebbbe menni, ha nem bírja fenntartani.

A szabadkai önkormányzatban még a kilencvenes években nyilatkozott hasonlóan egyik, az érdekeinket képviselő magyar tanácsnok, hogy nem kell a város központjában laknia annak, aki nem képes fizetni a közüzemi díjakat. Ötletét azzal fejelte meg, hogy húst sem muszáj mindennap enni, ha nem telik rá. A megoldás tehát pofonegyszerű, ha nem tudsz fizetni, költözz a városból, ha kicsi a fizetésed ne egyél húst. Ez ám a balliberális üzenet. Tényleg ennyit érünk? És még mindig van, aki rájuk szavaz?

*

– Ha nem lenne ez a kék szökőkút itt Szabadkán, nem lenne hova mennem – mondja egy 82 éves asszony.

– Így, ahogy mondom – erősíti meg, amikor észreveszi kérdő tekintetemet.

– Nyolcvanegy évig éltem a Kizur István általános iskola utcájában. Néhány évvel ezelőtt az egyik napon fuvarosok csöngettek be hozzám, hogy no, néni pakoljon, költözködünk.

– Miért, és hova? – kérdeztem csodálkozva.

– Egy szép nyolcvan négyzetméteres lakásba – mondták –, mert ez a ház már nem a magáé, megvették a várostól, hogy emeletes lakótömböt építsenek ide.

– Érti maga ezt? Mert én nem! Eladták szüleim házát, úgy, hogy engem meg sem kérdeztek, és még jó, hogy egyáltalán valóban új, tiszta lakótömbbe kaptam elhelyezést ... - bár nem tudom, kié marad majd, ha meghalok.

Ismeretlen